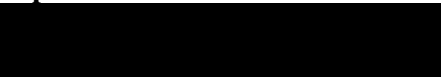

Příloha standardu akutní lůžkové dětské psychiatrické péče

**Požadavky na stavební, technické a věcné vybavení oddělení poskytujících akutní
lůžkovou dětskou psychiatrickou péči**

Zpracovali:

Připomínkováno Pracovní skupinou pro dětskou a dorostovou psychiatrii MZČR a výborem Sekce dětské a dorostové psychiatrie PS ČLS JEP.

Příloha standardu akutní lůžkové dětské psychiatrické péče

Požadavky na stavební, technické a věcné vybavení oddělení poskytujících akutní lůžkovou dětskou psychiatrickou péči.

Tato příloha doplňuje požadavky stavebního, technického a věcného vybavení oddělení poskytujícího akutní lůžkovou dětskou psychiatrickou péči nad rámec platné legislativy vybavení lůžkových nemocničních oddělení.

1. Definice pojmů

V souladu se standardem je akutní lůžková dětská psychiatrická péče poskytována ve fakultních nemocnicích na dětských psychiatrických klinikách, na dětských odděleních psychiatrických klinik, na dětských psychiatrických odděleních nemocnic, v samostatných dětských psychiatrických nemocnicích a na dětských odděleních psychiatrických nemocnic. Psychiatrické oddělení může být rozděleno na jednotlivé stanice se specifickým zaměřením psychiatrické péče (stanice zvýšené péče, stanice standardní péče). Oddělení akutní psychiatrické péče může podle místních podmínek tvořit pouze jedna stanice.

Akutní dětská psychiatrická oddělení poskytují zvýšenou akutní psychiatrickou péči a standardní psychiatrickou péči.

Zvýšenou akutní dětskou psychiatrickou péči vyžadují pacienti, kteří z důvodů duševní choroby ohrožují sebe nebo své okolí nebo vykazují známky závažného psychomotorického neklidu, rizika sebepoškození nebo sebevražedného jednání. Tato péče je poskytována na specializovaných stanicích zvýšené péče nebo pokojích zvýšené péče.

Standardní akutní psychiatrická péče je poskytována pacientům, jejichž psychický stav je natolik dekompenzován, že není možná jeho stabilizace v jiném zařízení (ambulantní, komunitní, následné péče). V rámci psychiatrického oddělení mohou být vytvořeny stanice specializované péče podle závažnosti stavu, diagnózy či jiných kritérií podle možností a potřeb oddělení.

Stanice zvýšené péče – stanice poskytující zvýšenou psychiatrickou péči splňující podmínky pro pokoje zvýšené psychiatrické péče.

Stanice standardní péče – stanice poskytující standardní psychiatrickou péči s možností zvýšené péče v určených prostorách.

Standardní patientský pokoj – místnost pro pacienty vyžadující standardní psychiatrickou péči

Pokoj zvýšené psychiatrické péče – místnost pro pacienty vyžadující zvýšenou psychiatrickou péči

Izolační pokoj – místnost určená k bezpečnému pobytu pacienta, její používání je v souladu s pravidly pro používání omezovacích opatření, izolační místnost není zahrnuta do lůžkového fondu oddělení

Pro potřeby této přílohy bylo zúženo rozdělení lůžkových oddělení poskytujících akutní dětskou psychiatrickou péči uvedené v bodě 4 Standardu akutní lůžkové dětské psychiatrické péče na následující dva typy staveb:

- novostavby lůžkových oddělení, u jejichž projektové dokumentace se doporučuje splnit všechny požadavky stavebního, technického a věcného vybavení uvedeného v této příloze (novostavby s plánem výstavby po nabytí platnosti tohoto Standardu)
- změny (modernizace) staveb lůžkových oddělení vybudovaných před nabytím platnosti tohoto Standardu s doporučením implementovat tzv. minimální standard stavebního, technického a věcného vybavení.

2. Doporučené kapacity oddělení

Doporučený nejvyšší počet lůžek pro jednotlivou lůžkovou stanici je 25 lůžek. Pokud je zřízena zvláštní stanice zvýšené psychiatrické péče, doporučený počet lůžek této stanice je maximálně 20 lůžek. V případě, že nelze zřídit stanici zvýšené psychiatrické péče, je na stanicích standardní péče zřízen alespoň jeden jednolůžkový pokoj zvýšené psychiatrické péče nebo izolační pokoj, který je stavebně oddělený od ostatní části oddělení. Jsou-li na oddělení (stanici) zřízeny izolační pokoje pro pacienty vyžadující zvýšenou psychiatrickou péči, nejsou tato lůžka zahrnuta do celkového počtu lůžek oddělení (stanice). Alespoň jeden pokoj v zařízení poskytujícím akutní lůžkovou dětskou psychiatrickou péči je zřízen pro pacienty s doprovodem.

3. Prostorové členění

a. Přístup do venkovního prostoru

Minimální standard

Pro všechny pacienty je nezbytné zajistit v průběhu hospitalizace přístup do venkovního prostoru, ať již formou vycházek či kontrolovaného pobytu v zabezpečených venkovních prostorách pro pacienty, kteří nejsou vzhledem ke zdravotnímu stavu vycházek schopni.

Požadavkem pro novostavby je zřízení zabezpečených venkovních prostor v přímé návaznosti na prostory uzavřených oddělení např. formou atrií či přilehlých zahrad.

b. Základní místnosti

Minimální standard

- 1) standardní lůžkové pokoje pro pacienty
- 2) pokoje zvýšené psychiatrické péče
- 3) sesterna
- 4) vyšetřovna pacientů (další vyšetřovny mohou nahrazovat pracovny zdravotnických pracovníků)
- 5) pracovny zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků
- 6) WC pro pacienty
- 7) koupelna pro pacienty
- 8) koupelna a WC pro imobilní pacienty
- 9) místnost pro společné terapeutické aktivity
- 10) místnost pro rodinnou terapii
- 11) jídelna
- 12) herna
- 13) místnost pro návštěvy nebo vyhrazený prostor pro návštěvy pacientů
- 14) tělocvična či prostor pro pohybové aktivity
- 15) místnosti pro školní výuku
- 16) sborovna

Požadavky pro novostavby

- 17) WC pro návštěvy
- 18) místnosti pro další terapie
- 19) hovorovna (pro pohovory personálu např. s návštěvami, pacienty, úřady)

Některé z místností mohou sloužit k více účelům podle podmínek provozu oddělení.

c. Vedlejší místnosti

Minimální standard:

- 1) sanitární zařízení pro zaměstnance
- 2) skladovací prostory

- 3) čisticí místnost
- 4) místnost pro přípravu a výdej stravy
- 5) denní místnost zaměstnanců

4. Jednotlivé místnosti

Minimální standard vychází z platné legislativy a splňuje všeobecné požadavky na technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení lůžkové péče. Nad rámec těchto předpisů je nutné u všech místností stanice poskytující akutní lůžkovou dětskou psychiatrickou péči věnovat zvýšenou pozornost světelnému komfortu pacientů, zázemí pro školní výuku a přípravu včetně vhodného osvětlení a volbě vhodných barevných odstínů jednotlivých prostor.

U všech místností, v nichž dochází k pohybu pacientů, je vyžadováno splnění bezpečnostních doporučení uvedených v bodě 6.

a) standardní pokoj pro pacienty

Minimálním standardem je plocha 5 m² na 1 lůžko a minimální plocha pokoje 8 m², mezi lůžky musí být zajištěn dostatečný prostor pro činnost více členů personálu. Doporučené jsou v rámci minimálního standardu nejvýše třílůžkové pokoje se samostatným WC a koupelnou společnou nejvýše pro dva pokoje.

Pro novostavby jsou požadovány jedno- a dvoulůžkové pokoje se samostatným WC a koupelnou společnou nejvýše pro dva pokoje. Tyto pokoje jsou zřizovány na stanicích standardní péče.

b) pokoj zvýšené psychiatrické péče

Minimálním standardem je plocha 5 m² na 1 lůžko a minimální plocha pokoje 8 m², mezi lůžky musí být zajištěn dostatečný prostor pro činnost více členů personálu. Přípustné jsou v rámci požadavku pro novostavby nejvýše jedno nebo dvoulůžkové pokoje se samostatným WC a koupelnou společnou nejvýše pro dva pokoje. V rámci minimálního standardu jsou přípustné i nejvýše třílůžkové pokoje se samostatným WC a koupelnou společnou nejvýše pro dva pokoje, preferovány jsou ale jedno nebo dvoulůžkové pokoje.

Pokoj musí být vybaven možností trvalého dohledu ošetřujícího personálu (průhledové okno a/nebo kamerový systém). V případě omezení pacienta ve volném pohybu v tomto pokoji je trvalý dohled personálu vyžadován. Vybavení místnosti musí minimalizovat riziko úrazu či zneužití k útoku (viz bod 6).

Tyto pokoje jsou zřizovány na stanicích zvýšené péče a stanicích standardní péče.

Jednolůžkový pokoj tohoto typu musí být dostupný v rámci oddělení pro každou stanici standardní péče, a to v minimálním poměru 1 pokoje pro 1 lůžkovou stanici.

c) izolační pokoj

Minimálním standardem je jednolůžkový pokoj o minimální ploše 8 m². Lůžko pacienta musí být přístupno nejméně ze tří stran a kolem lůžka musí být dostatečný prostor pro činnost více členů personálu. Místnost musí být vybavena možností trvalého dohledu ošetřujícího personálu (průhledové okno a / nebo kamerový systém). Vybavení místnosti musí minimalizovat riziko úrazu či zneužití k útoku (viz bod 6).

V izolačních pokojích není vyžadováno WC a koupelna, pro pacienty musí být ale zajištěn bezproblémový přístup na WC a do koupelny v rámci lůžkové stanice. Je-li WC či koupelna pro pacienty součástí izolačního pokoje, musí být odděleno od zbývajících prostorů pokoje alespoň neprůhlednou zástěnou pevně spojenou s podlahou nebo zdivem.

Zřízení izolační místnosti pro novostavby ani rekonstrukce není vyžadováno.

5. Technické a věcné vybavení akutního dětského psychiatrického oddělení:

Minimální standard vychází z platné legislativy a splňuje všeobecné požadavky na technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení lůžkové péče.

Pokud je akutní dětské psychiatrické oddělení vybaveno zařízeními nebo přístroji, které prokazatelně funkčně plně nahrazují technické a věcné vybavení uvedené v této příloze nebo jeho část a činí je nadbytečným, takto nahrazené vybavení nebo jeho část se nevyžaduje.

6. Bezpečnostní opatření

Duševní poruchy jsou často spojeny se změnami chování, které vedou k ohrožení pacientů samých či jejich okolí. Prostory, kde je poskytována lůžková péče těmto pacientům, proto musí minimalizovat toto riziko a zajišťovat maximální bezpečí pacientů. Toho je však třeba dosahovat s ohledem na současně zachovávaný komfort a důstojnost pacientů, nikoliv pouhou restrikcí. Uvedená bezpečnostní opatření jsou minimálním standardem pro stanice zvýšené péče a pokoje zvýšené péče na standardních odděleních. Na stanicích standardní péče je potřeba uvážlivě implementovat uvedená bezpečnostní opatření podle potřeby provozu stanice. Bezpečnostní opatření je nutné použít tak, aby současně nedocházelo ke zbytečným omezením pacientů a stigmatizaci prostředí.

a) Dispoziční uspořádání oddělení

Minimální standard

- kompenzace existujících nepřehledných zákoutí vizualizačními pomůckami, jako jsou kamerové systémy či systémy zrcadel.
- umístění sesterny, aby byly vytvořeny dobré podmínky pro observaci pacientů
- přehledné uspořádání pokoje snadno přehlédnutelné od vstupních dveří do pokoje
- otevírání dveří tak, aby bylo zabráněno riziku zablokování dveří pacientem
- snadný přístup personálu do všech prostor na oddělení (univerzální klíč, elektronická karta apod.)
- zabezpečení vstupních dveří na stanici s minimalizací rizika neplánovaného

- odchodu pacienta i nežádoucího vstupu cizích osob na oddělení,
- signalizace nedovřených dveří na stanici
- na chodbách stanice pohybem aktivované osvětlení
- pokoje pacientů a izolační místnost vždy s přímým denním osvětlením

Požadováno pro novostavby je řešení dispozice lůžkových stanic tak, aby byla minimalizována možnost vzniku nepřehledných zákoutí.

b) Rozvody elektrického proudu a plynů

Minimální standard

- v prostorách volně přístupných pacientům mechanické zajištění elektrických zásuvek nebo možnost jejich aktivace a deaktivace personálem
- volba zásuvek a krytů znemožňující jejich snadnou demontáž
- mechanické zajištění přístupu k centrálním rozvodům (medicínské plyny, rozvod vakua)
- zamezení přístupu pacientů k rozvodům medicínských plynů, kyslíkovým bombám

Požadováno pro novostavby je zřízení centrální aktivace/deaktivace elektrických okruhů personálem pro jednotlivé místnosti či skupiny místností dle organizačního členění a rovněž přehledná vizualizace aktivace/deaktivace a centrální rozvod kyslíku po budově s uzamykatelnými vývody.

c) Osvětlení

Minimální standard

- vybavení světly odolnými proti poškození, nejlépe vestavěnými do stropů a stěn
- osvětlení nesmí být kryta kovovou mřížkou, na níž je možné umístit strangulační závěs
- světla i vypínače obtížně demontovatelné
- osvětlení umožňuje provádění přípravy na školní výuku

Požadováno pro novostavby je zřízení osvětlení pokoje pacientů, příslušenství a chodeb umožňující dva režimy osvětlení (denní a noční režim), pohybově aktivovatelný režim nočního osvětlení na chodbách.

d) Topení, větrání, zabezpečení oken

Minimální standard

- zajištění bezpečnosti oken tak, aby bylo minimalizováno riziko úniku a poranění pacienta a zajištěno dostatečné větrání
- okna a ostatní skleněné části oddělení (včetně zrcadel) musí být z nerozbitného skla nebo vybaveny bezpečnostní folií
- zastínění oken je řešeno za použití venkovní stínicí techniky, na pokojích zvýšené psychiatrické péče s možností ovládaní pouze personálem
- umístění a krytí radiátorů minimalizující riziko úrazu pacientů

Požadavkem u novostaveb je užití systémů nuceného větrání v objektu s pevným zasklením oken v prostorách pro pacienty, zřízení podlahového topení či jiný druh topení bez radiátorů. Požadováno je zabezpečení oken bez použití mříží s výjimkou izolačních místností.

e) Protipožární ochrana

Protipožární ochrana musí být řešena podle platné legislativy ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem ČR, avšak tak aby byla minimalizována rizika zneužití protipožárních systémů k narušení uzavřeného režimu lůžkových stanic (např. zpožděné automatické otevření vstupních dveří na stanici umožňující kontrolu zdroje požáru a deaktivaci poplachu).

Minimální standard

- rozmístění a ochrana hasicích přístrojů znemožňujících zneužití či poškození
- požární hlásiče na chodbách a pokojích pacientů

Požadovány pro novostavby jsou automatické hasící systémy.

f) Omezení rizika strangulace

Minimální standard

- použití vybavení s prvky snižujícími riziko zavěšení (konické kliky, vhodné samodovírací systémy, speciální háčky, upravená madla, skluzné vodovodní baterie, sešikmená horní část skříní či polic aj.) pro všechny prostory stanice s omezenou možností monitorace personálem
- na oddělení nesmí být volně dostupné elektrické kabely, sprchové hadice, splachovadla, dlouhé těsnící pásy a jiné materiály zneužitelné ke strangulaci

g) Zajištění bezpečnosti pro personál

Minimální standard

- uspořádání pracoven personálu se snadnou možností úniku personálu v případě nebezpečí (umístění pracovních míst personálu ke dveřím, prostorné a krátké únikové cesty, snadno otevíratelné dveře, event. zdvojení východů např. do vedlejších místností)
- vybavení pracovních míst personálu poplašným signalizačním zařízením
- osobní akustický alarm s možností snadné lokalizace personálem pokrývající všechny prostory oddělení

Požadováno pro novostavby je zřízení signalizačního zařízení ohrožení personálu, které monitoruje polohu ohrožené osoby a pokrývá signálem všechny prostory oddělení.

h) mobiliář

Minimální standard

- v místnostech se samostatným pohybem pacientů buď pevné ukotvení nábytku nebo volba nábytku masivního, špatně uchopitelného (prevence zvednutí,

odhození) či naopak z lehkých a pružných hmot bránících zlomení a v jeho případě minimalizujících vznik ostrých úlomkových hran

- veškerý stabilní nábytek vyšší výšky či předměty fixované na zeď musí být opatřeny horním zešíkmením proti přehození strangulačního závěsu

ch) Atrium

Minimální standard

- zajištění stěn (bez hromosvodů, anténních rozvodů a ventilačních vývodů umožňujících lezení)
- okna z nerozbitného skla či krytí okenních tabulí bezpečnostní fólií
- chodníky bez dílů umožňujících jejich rozebrání a zneužití (např. formou drobného výsypu či jednolitého povrchu)
- případné dekorace pevně fixované či s vysokou hmotností, tak aby znemožňovala manipulaci za pomoci dvou osob
- vhodně volená zeleň, stromy malé velikosti zamezující lezení nebo v případě vyšších stromů ponechání holých kmenů do výše alespoň 3 metrů a osazení kmene konstrukcí pro zamezení šplhu po kmeni, umístění stromů by mělo být dostatečně vzdálené od střech okolních budov.
- umožňuje-li výše okolního ohrazení přelezení, jsou nutné zábrany proti přelezení